

Hana Zejdová *Kreativita ve vizuální umělecké tvorbě*. Katedra psychologie FFUK Praha 2015.

Autorka předkládá práci přiměřeného rozsahu, kvalitního grafického zpracování a podloženou solidním množstvím odborné literatury. Opírá se jak o autory zahraniční, tak i domácí. Oceňuji například, že doceňuje přínos Jaroslavy Hlavy, který bývá jinak podobných pracích přehlížen.

Práce je klasicky členěná na část teoretickou a empirickou. V úvodní části se autorka věnuje podstatné otázce, co je vlastně umění a jestli je možné je přiměřeně vymezit. Nutně tomu věnuje kapitolu, ale udrží ji v přiměřeném rozsahu, takže čtenář nezapomíná, že těžiště práce je v psychologii, nikoliv v uměnovědě. Třetí kapitolou vstupuje do psychologie osobnosti a hledá jak obsahové základy pro zkoumání vztahů s uměleckou tvorbou, tak se věnuje konkrétním diagnostickým nástrojům. V přehledu osobnostních vlastností přechází až k motivaci, která je autorku vlastním vstupem do hledání psychologických souvislostí umělecké tvorby. Ještě dále v práci je čtenáři ujasňováno, že právě motivace je (v prvním přiblížení snad i nečekaně) dobrým a podloženým východiskem. Jako si čtenář říkám, jestli není příliš obsáhlé pojednání o osobnostních charakteristikách zachycovaných metodami 16-PF a BIP. Chápu, že je detailně probírán dotazník LMI, který autorka používá ve svém výzkumu, ale proč ony dvě druhé metody? Nebylo jednodušší odkázat na běžně dostupné zdroje?

Zajímavá je ovšem také kapitola zaměřená na osobnost umělce ve smyslu zvláštní přirozenosti a patologie. Zde autorka nezapomíná na práci našich odborníků Stanislava Drvoty a Jiřího Šlédra. Ptám se ale, jestli by sem nepatřila zmínka o sbírkách a práci Hanse Prinzhorna a také Waltera Morgenthalera (s jeho knihou *Madness and Art*) a vlastně snad i o hnutí Art Brut.

Postupně se autorce a čtenáři ukazuje, že (nejen téma umění) i téma motivace a kreativita jsou enormně obsáhlé a vyžadují jisté omezení a vymezení. To autorka také dělá a vše kulminuje zajímavou teorií badatelky T.M. Amabile s tzv. komponovanou teorií kreativity. Autorka diplomové práce tím přichází s konceptem u nás málo známým. Před vlastním vstupem do empirické části se ale autorky ptám, jestli opravdu vědomě ponechala stranou dělení umění na oblasti (jak je také procházela na počátku práce) a neočekává rozdíly např. mezi výtvarníky a divadelníky apod. Vlastně je to otázka, proč vsadila právě na výtvarníky.

Empirická část práce tedy plynule navazuje na část teoretickou a je věnovaná hledáním souvislostí kreativity a motivační stránky v osobnosti výtvarníků. Je opřené právě o výše zmíněné názory a nálezy T.M. Amabilové. Konkrétně jsou testované psychosociální rysy (motivační osobnostní vlastnosti) výtvarných umělců za pomoci metody LMI. Srovnávací skupinou jsou osoby nevěnující se výtvarnému umění. Zajímavé rozdíly a zjištění jsou podrobně a současně i opatrně diskutované. Nicméně je sympatické, že si autorka vlastních nálezů považuje a že je označuje za přínosné. Oceňuji také stálou konfrontaci vlastní názorů a nálezů s literárními odkazy (a to až to samého Závěru).

Předloženou práci považují za velmi zdařilou, napsanou zralým stylem a doporučuji ji k obhajobě.

Jako hodnocení navrhuji *výborně*.